

AKTUALITY, RADY, NÁZORY A UŽITEČNÉ INFORMACE

V PRAXI

EXKLUZIVNÍ ROZHOVOR

**Eliška Olšáková**

PŘEDSEDKYNĚ SDRUŽENÍ  
MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV ČR

BŘEZEN 2024



Diskuse  
o regulaci  
zadávání  
veřejných  
zakázek nekončí

Formální  
a materiální  
změna nabídky  
po novele ZZVZ

Design-Build  
versus klasická  
metoda dodávky  
stavby

# Situace na trhu s energiemi: Jak na nákup pro roky 2025 a 2026?

## Mgr. Petr Rudolf

Šéfmakléř dohodce  
na Českomoravské  
komoditní burze Kladno  
Advokát

Události posledních let – jako pandemie, nárůst cen emisních povolenek, úpadek skupiny Bohemia Energy a dalších dodavatelů, válka na Ukrajině i nedostatek plynu – nákup energií prodražily a znesnadnily. Nicméně na začátku letošního roku se nacházíme v situaci, kdy se trh ze zmíněných ran vzpamatovává a ceny významně klesly, což je samo o sobě důvodem k optimismu. Jak tedy nakupovat?

**D**alší dobrá zpráva zní, že energetika po předchozích krizích přitahuje větší pozornost veřejnosti i politické reprezentace, což může vést k vyřešení dlouhodobých problematických záležitostí – od výstavby nových energetických zdrojů přes řešení a zlepšování distribuční sítě až po případné zavedení komunitních a komunálních energetik. Budme proto optimističtí: Kdy jindy než právě teď?

### Pokud jde o elektřinu...

V čem spočívá důvod zmíněného optimismu? Velkoobchodní cena silové elektřiny bez přírůžek dodavatelů se na začátku roku 2024 (v únoru) pohybovala pod hranicí 75 eur/MWh (asi 1 900 Kč/MWh) u jednoletého nákupu na rok 2025, respektive 65 eur/MWh (1 650 Kč/MWh) u jednoletého nákupu na rok 2026 a 61 eur/MWh (1 550 Kč/MWh) u jednoletého nákupu na rok 2027. Ve srovnání s cenami na začátku roku 2023 jsou uvedené částky poloviční. Dodejme, že likvidita na trzích není tradičně na začátku roku vysoká a frekvence

nákupů se teprve bude stupňovat. Na druhou stranu letos neočekáváme situaci z minulého roku, kdy u nás trh de facto startoval až na přelomu května a června.

Rozložení cenové úrovně mezi jednotlivými lety a cenový vývoj nám slibuje navrácení stability trhu a opuštění vysoké volatility z předchozích let. Významný cenotvorný údaj ovšem stále představuje cena zemního plynu, a ceny elektřiny i zemního plynu tak budou nadále pevně provázány. Další důležitý údaj tvoří cena emisní povolenky, která se pohybuje níž, než bylo obvyklé pro minulý rok. Loni se držela stabilně nad hodnotou 80 eur/t. Pohyby u její hodnoty sledují spíše dění na finančních trzích a kondici evropské ekonomiky. Jelikož je aktuální výhled na stav hospodářského růstu ve středoevropském prostoru spíše negativní, spadly ceny povolenky začátkem roku významně pod 60 eur/t. Na druhou stranu nedošlo k takovému cenovému propadu jako u ceny elektřiny.

Při oživení evropského hospodářského růstu lze očekávat navýšení cen povolenek, a tedy i navýšení

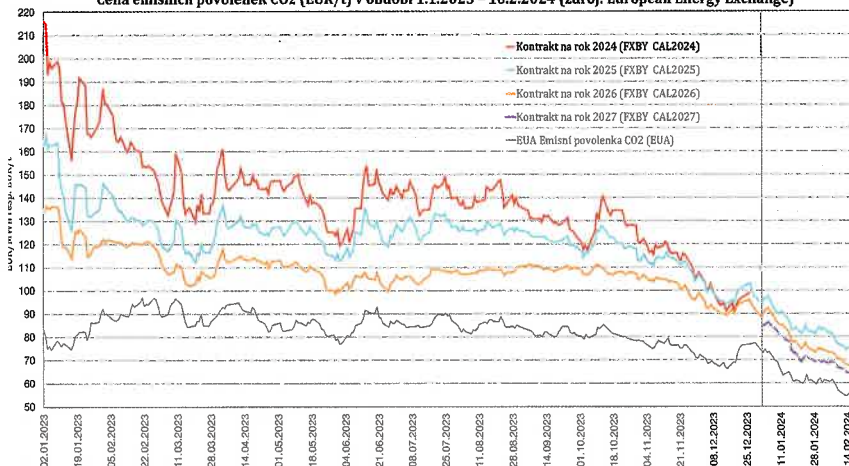
ceny elektřiny. Vyloučit vůbec nelze návrat cen k hodnotě nad 80 eur/t. Doplňme, že cena 1 t emisní povolenky se promítá do ceny 1 MWh elektřiny zhruba 40% váhou, tj. při ceně 80 eur/t zhruba 32 eury. Výhledově mohou cenu emisní povolenky ovlivnit i volby do Evropského parlamentu letos v červnu a začlenění dalších ekonomických činností do systému emisních povolenek.

### A co zemní plyn?

Velkoobchodní ceny zemního plynu jsou oproti cenám z minulého období podobně optimistické. Jednoletý kontrakt na rok 2025 lze získat na úrovni 30 eur/MWh (asi 750 Kč/MWh), respektive 28,5 eura/MWh (720 Kč/MWh) u jednoletého nákupu na rok 2026 a 27,5 eura/MWh (700 Kč/MWh) u jednoletého nákupu na rok 2027. Aktuálně jsme tedy opět na polovině loňských cen. K propadu došlo zejména v prosinci a na začátku ledna.

Situace na evropském trhu se zemním plynem zůstává zatím optimistická zejména díky zajištěným

Cenový vývoj velkoobchodního ročního kontraktu české silové elektřiny v základním (baseload) zatížení (EUR/MWh) v období 1.1.2023 – 16.2.2024 (zdroj: European Energy Exchange)  
Cena emisních povolenek CO<sub>2</sub> (EUR/t) v období 1.1.2023 – 16.2.2024 (zdroj: European Energy Exchange)



pravidelným dodávkám, a také naplněnost evropských zásobníků dosahuje uspokojivé míry, což přispívá k udržení cen na relativně stabilní a nízké úrovni. Důležitý cenotvorný prvek tvoří robustní dodávky stlačeného zemního plynu ze Spojených států a samozřejmě i relativně mírná zima, která přispívá k úsporám na odběratelské straně, a tudíž také k nižší poptávce.

Stejně jako u elektřiny platí, že likvidita na trzích není na začátku roku vysoká a obchodování se teprve „rozjede“. A podobně jako u elektřiny je rozdíl v procentuálním vyjádření mezi cenovou úrovní zemního plynu na jednotlivá léta 2025–2027 nevýznamný. Dodavatelé zřejmě aktuálně již nepředpokládají další zlevnění komodity v následujících letech; rozdílly jsou v absolutní korunové hodnotě nízké, počítané v desítkách korun na megawatthodinu, na které jsme byli z posledních let zvyklí jako na denní rozptyl a běžnou volatilitu.

## Hrozí i významnější rizika

U zemního plynu však musíme zmínit potenciální významnější rizika, která by mohla negativně ovlivnit stabilizaci

tu dodávek a ceny, a v návaznosti i cenu elektřiny. Na prvním místě jde o riziko v podobě geopolitických událostí na Blízkém východě. Případná eskalace konfliktu by mohla způsobit blokování dopravních tras pro ropu i LNG. Vzpomeňme, že loni se útok na Izrael pojil s významným, i když naštěstí jen krátkodobým nárůstem cen. Samozřejmě nemůžeme zapomenout ani na probíhající válku na Ukrajině a možné útoky na distribuční soustavy v Evropě (plyn z Ruska sem stále proudí). Z minulého roku víme, že i lokální a geograficky vzdálené poruchy na vedení mohou ceny výrazně navýšit.

Dále si dovolíme zmínit loňský poměrně výrazný pohyb kurzu koruny vůči euru a dolaru. Silnější americký trh a hospodářství poskytují podporu dolaru, což zvyšuje tlak na euro a potažmo i na českou korunu. Velká část zemního plynu se přitom do Evropy dováží právě za americké dolary. Další oslabení eura, respektive koruny vůči dolaru a euru může dodávky energií prodražit. Ani na začátku letošního roku se kurz koruny vůči euru nenachází v optimální kondici a před rokem byl více než o korunu nižší. Zmíněná jed-

na koruna pak představuje navýšení cen komodit asi o 4%, což vzhledem k ceně energií znamená i u menších odběratelů ve výsledku více než milion korun z veřejných prostředků investovaných navíc.

## Jak tedy nakupovat?

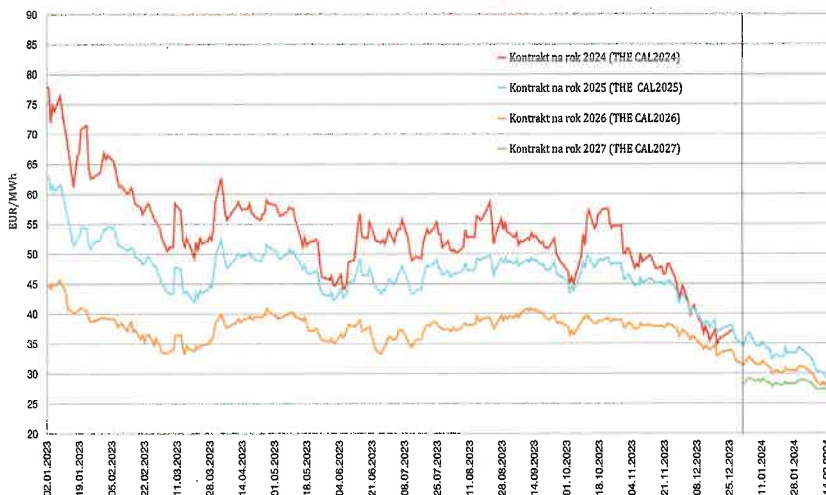
Klíčovou otázkou samotného nákupu představuje zvolení metody a hodnoticích kritéria. Aktuální trh s energiemi nabízí více možných přístupů, které respektují specifika veřejných zadavatelů a nákupů v rámci veřejných zakázek.

V případě jednorázové fixace ceny jde o zajištění dodávek energií, kdy je cena komodity stanovena v jeden konkrétní den, typicky v den konání aukce, a to jednou částkou v Kč/MWh, jež tvoří hodnotící kritérium zakázky. Metoda se optimálně hodí, pokud očekáváme růst cen, a z pohledu cenotvorby tudíž „není na co čekat“. Zároveň se jedná o stanovení cen nejjednodušší variantou, která dominuje u menších odběratelů, respektive centrálních zadavatelů sdružujících odběr v řádu nižších jednotek gigawatthodin.

Postupná fixace ceny znamená zajištění dodávek energií, kdy je cena komodity stanovena až po uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem a v rámci zakázky je vysoutěžen pouze koeficient, který se následně přidává k velkoobchodním cenám. Hodnoticím kritérium pak tvoří právě koeficient – ať už vyjádřený procentem z velkoobchodní ceny, či pevnou částkou, jež se k velkoobchodní ceně přičítá.

Postupná fixace ponechává zadavateli možnost reagovat na vývoj cen a trhu, ačkoliv de facto není koncipována na „přechytračení“ dodavatelů a trhu a její hlavní cíl spočívá

Cenový vývoj velkoobchodního ročního kontraktu zemního plynu (EUR/MWh) v období 1.1.2023 - 16.2.2024  
(zdroj: European Energy Exchange)



v rozvíření rizik volatilního cenového vývoje v čase. Postupným fixováním se do značné míry dosahuje průměrné ceny „očistěné“ od výkyvů. V současné době lze postupnou fixaci cen označit za konzervativní metodu nákupu energií. V situaci, kdy je na jednu stranu na trhu stále poměrně hodně neznámých a rizik potenciálně prodávajících energie a na stranu druhou existuje určitá, nikoliv však jistá možnost cenově příznivého vývoje, nabízí postupná fixace pro odběratele dobrý nástroj – zejména pro ty s většími odběry v desítkách gigawatthodin. V případě menších odběratelů nemusí mít dodavatelé zájem o administrativně složitější druh závazku, což se může projevit ve vyšších přírážkách neboli koeficientech.

U spotových cen se pak jedná o zajištění dodávek s cenami určenými na spotovém trhu, tzn. obvykle na denním trhu s energiemi, kdy dodavatel účtuje odběratelům ceny kótované pro samotný den odběru. Soutěž pak staví na soutěžení koeficientu, obvykle přičítacího, který se přidává ke spotřebovanému objemu energií.

### Hledá se kompromis

Pro plánované rozpočty zadavatelů hrála vždy zásadní roli předvídatelnost nákladů, a proto naprostá většina odběratelů zcela logicky preferovala nastavení fixních cen. Spotové ceny

platí i pro rok 2024, kdy spotové ceny „vítězí“ nad cenami fixovanými v roce 2023 nebo dříve. Zároveň však musíme zdůraznit, že rizika potenciálně prodávajících ceny energií jsou značná a spotové ceny na dané události reagují zdaleka nejrychleji a nejdramatičtěji. Dobrou volbou zůstávají pro odběratele, kteří dokážou svoji aktuální spotřebu flexibilně upravovat.

Určitý kompromis mezi spotovými a zafixovanými cenami může skýtat metoda kombinovaného nákupu: Ta při vymezení zadávacích podmínek dopředu určí, z jakého podílu se budou ceny tvořit z cen spotových – s předem určenou přírážkou neboli koeficientem – a z jakého podílu z cen fixních, vysoutěžených na pevnou hodnotu v Kč/MWh. Uvedená metoda však ve své funkčnosti a kombinování výhod závisí i na technické připravenosti odběrných míst odběratele, ne-

### Některá významná rizika, jež mohou cenu energií tlačit směrem vzhůru, letos zůstávají

v roce 2023 však byly výhodnější než „vládní stropy“ nebo jakkoliv fixované závazky z roku 2022. Totéž zatím

boť vyžaduje vybavení měření spotřeb typu A nebo B (standardně vysoké napětí, či velkoodběr plynu).

### SHRNUTÍ

- Na základě cenového vývoje je aktuálně nákup energií výhodnější než kdykoliv v předchozích dvou letech.
- Samozřejmě vůbec nelze vyloučit další zlevňování. Na druhou stranu prostor pro významnější pokles cen, jakého jsme byli svědky na konci minulého roku, již jednoduše není.
- Naopak některá významná rizika, jež mohou cenu energií tlačit směrem vzhůru, zůstávají. Vzhledem k blízkosti cen na delší časová období dodávek zároveň není oproti minulým létům od věci uvažovat o uzavírání dlouhodobějších kontraktů.